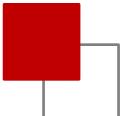

Smjenski rad i zdravlje radnika

*Tanja Lelas
Ines Kovačević Cvetko
Mirjana Ptičar
Ines Ostović*

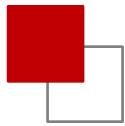

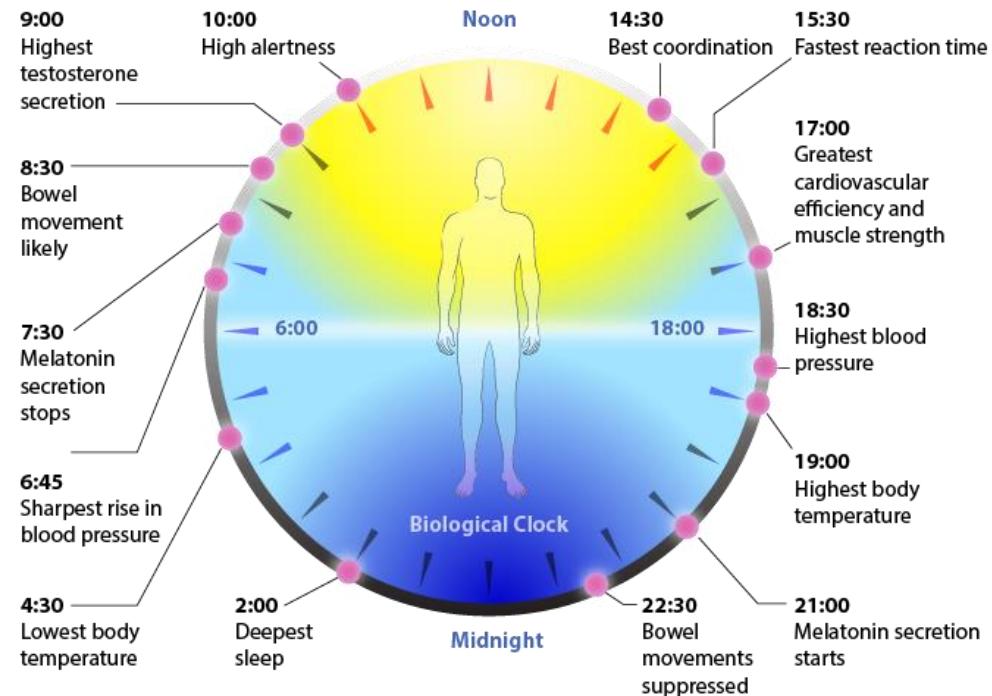
SMJENSKI RAD

- Ekonomski i tehnološki napredak – globalizacija tržišta
- Zakon o radu (NN 93/14):
- čl. 71. **Rad u smjenama-** organizacija rada kod koje dolazi do izmjene radnika na istim poslovima i istom mjestu rada u skladu s rasporedom radnog vremena, koji može biti prekinut ili neprekinut.
- čl. 69. **Noćni rad-** rad koji se obavlja u vremenu između 22 sata uvečer i 6 sati ujutro idućega dana, a u poljoprivredi između 22 sata uvečer i 5 sati ujutro idućega dana,
- 20% radnika u Evropi i Sjevernoj Americi radi u smjenama ili noću
- Zdravstvo, promet, vatrogasna služba, kemijska i prehrambena industrija

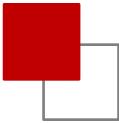
Cirkadijarni ritam

Zdravstveni problemi:

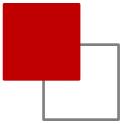
- problemi sa spavanjem i kronični umor,
- reproduktivni, gastrointestinalni i psihički poremećaji,
- kardiovaskularne i metaboličke bolesti
- karcinomi

- 20% napušta smjenski rad tijekom prve godine
- 10% nema nikakav prigovor na smjenski rad
- Učestala bolovanja
- Stariji radnici radnici s duljim noćnim stažem imaju veći rizik za kronične bolesti
- Društvena izolacija
- Loše navike (pušenje, alkoholna i stimulativna pića)

ISTRAŽIVANJE

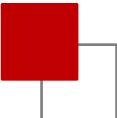
CILJ:

- utvrditi kako smjenski radnici procjenjuju svoje zdravlje
- kakva je njihova procjena u odnosu na opću populaciju RH

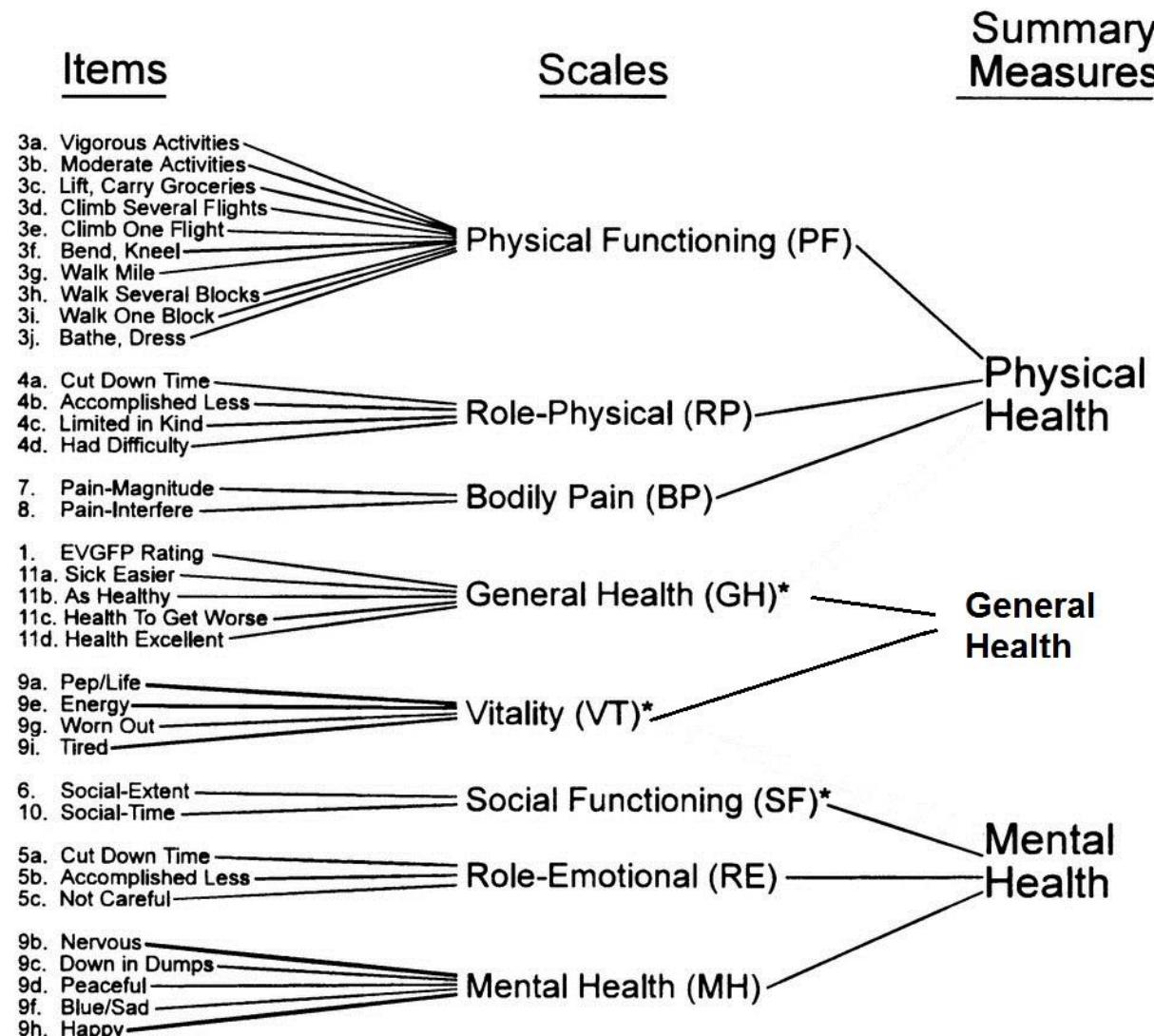

METODA :

- upitnik zdravstvenog statusa SF-36
- 8 skala
- 3 opće dimenzije: fizičko, opće i psihičko
- veći rezultat bolja procjena zdravlja (skala 0-100)

SF-36- Upitnik zdravstvenog statusa

ISPITANICI

- 540 smjenskih radnika koji rade 12 noćne smjene
- 261 kemijska, 195 vatrogasna, 84 medicinska djelatnost
- 460 (85,5%) muškog, 78 (14,5%) ženskog spola
- prosjek godina: 43.57 (SD=9.46, min=20, max=62)
- noćni staž: 20.17 (SD= 9.69)
- noćne smjene mjesечно:7.89 (SD=2.05)

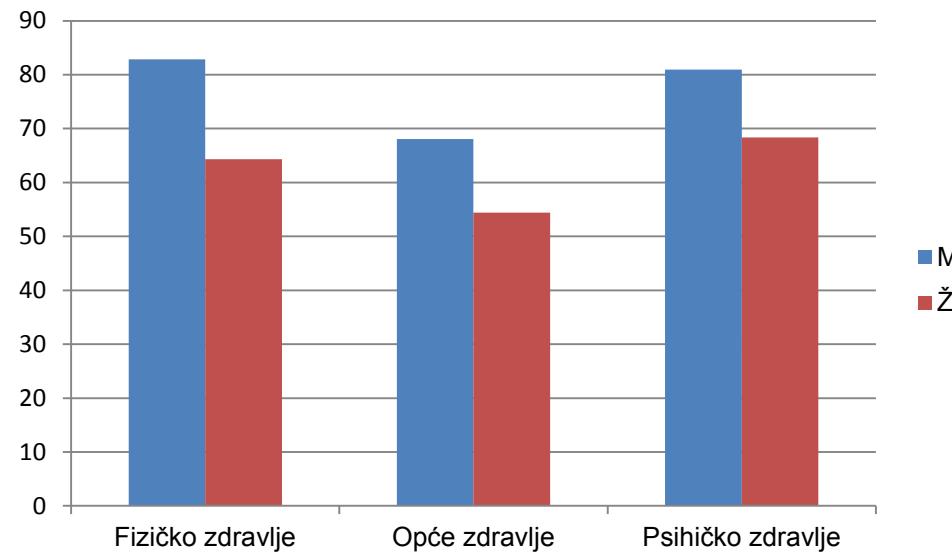
REZULTATI

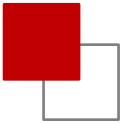
Skala	M	SD	Raspon
Fizičko zdravlje	80,17	21,60	14 - 100
Fizičko funkcioniranje – FF	82,67	21,06	5 – 100
Ograničenja uvjetovana fizičkim zdravljem – UF	81,49	32,63	0 – 100
Tjelesni bolovi – TB	76,50	24,16	0 – 100
Opće zdravlje	66,03	16,30	7,50 - 100
Opće zdravlje – OZ	68,78	17,84	5 – 100
Vitalnost – V	63,33	17,67	0 – 100
Psihičko zdravlje	79,17	18,24	8 – 100
Socijalno funkcioniranje – SF	77,46	21,88	0 – 100
Ograničenja uslijed emocionalnih problema– UE	88,32	28,14	0 – 100
Psihičko zdravlje – PZ	71,93	15,95	2 - 100

M = aritmetička sredina; SD = standardna devijacija

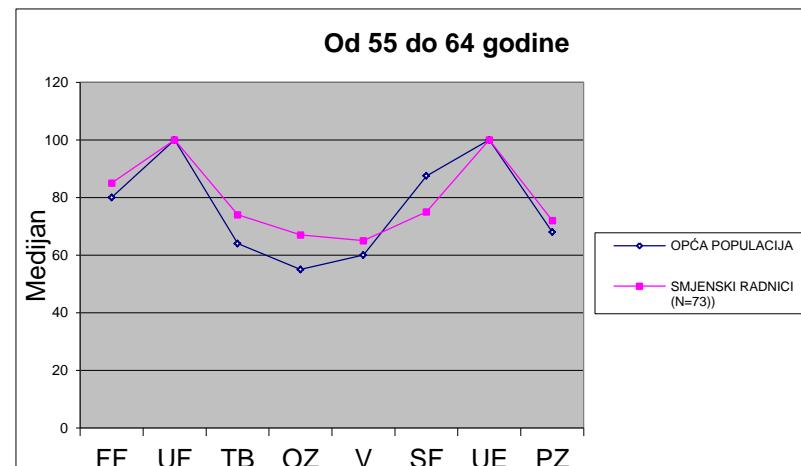
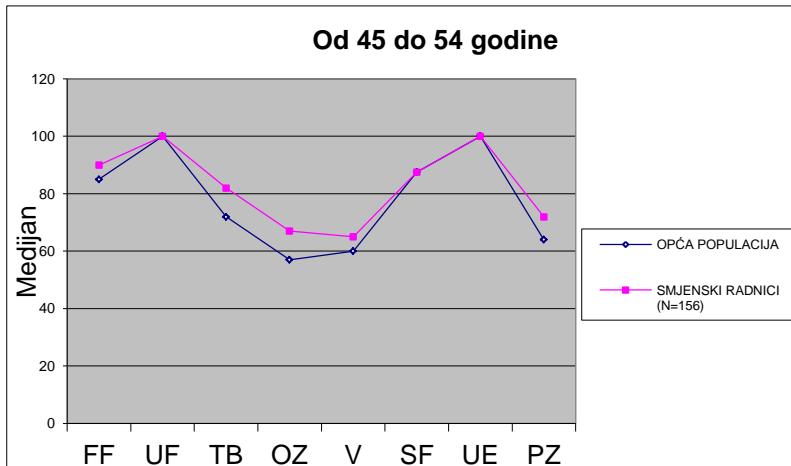
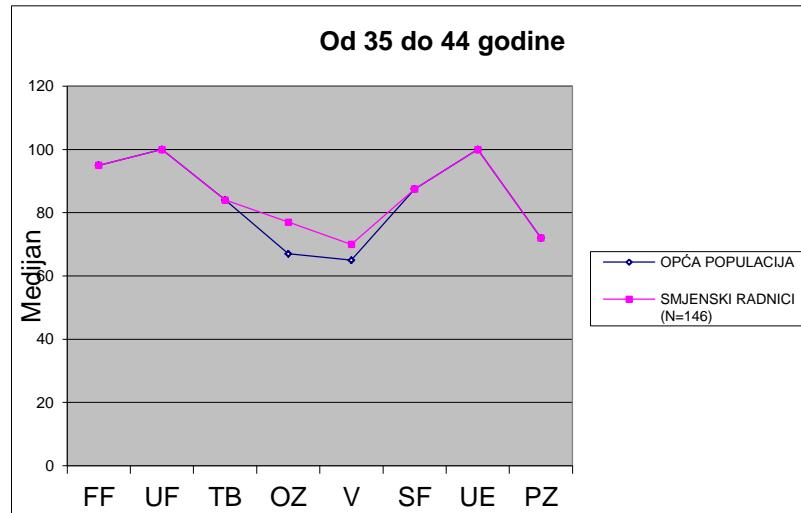
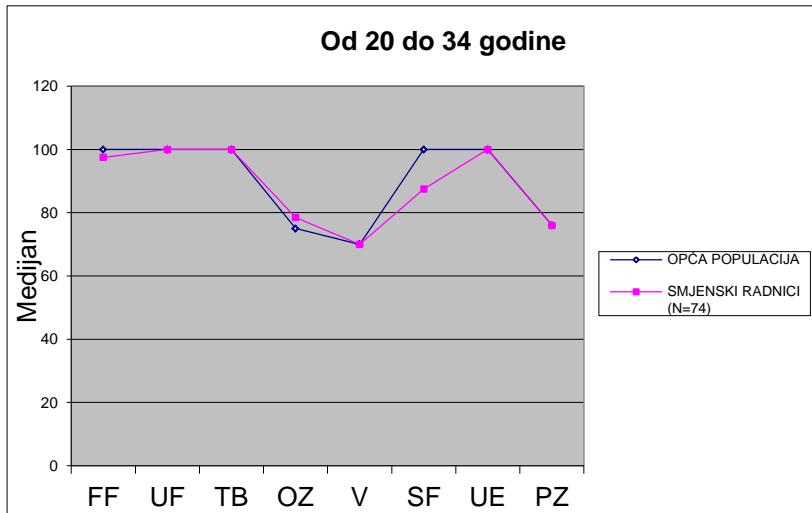
REZULTATI

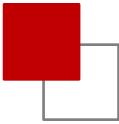
DIMENZIJE ZDRAVLJA	Muškarci (N=458) M (SD)	Žene (N=78) M (SD)
Fizičko zdravlje	82,84 (19,48)	64,33 (24,47)
Opće zdravlje	68,06 (15,45)	54,38 (16,19)
Psihičko zdravlje	80,96 (17,24)	68,34 (20,40)

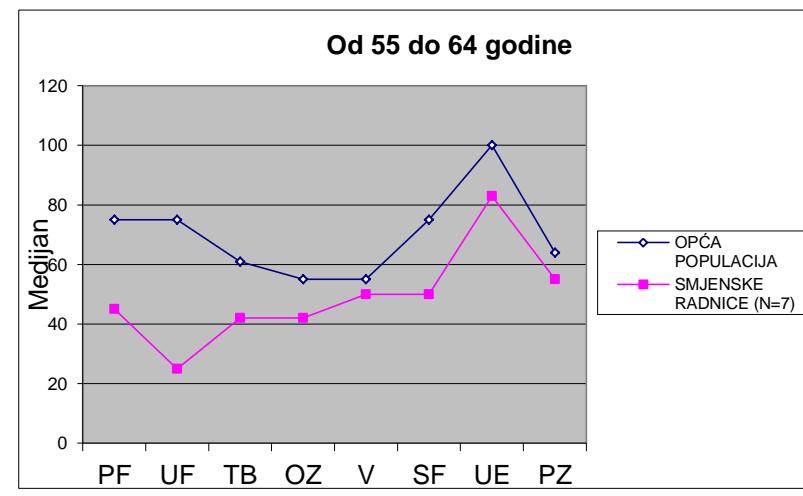
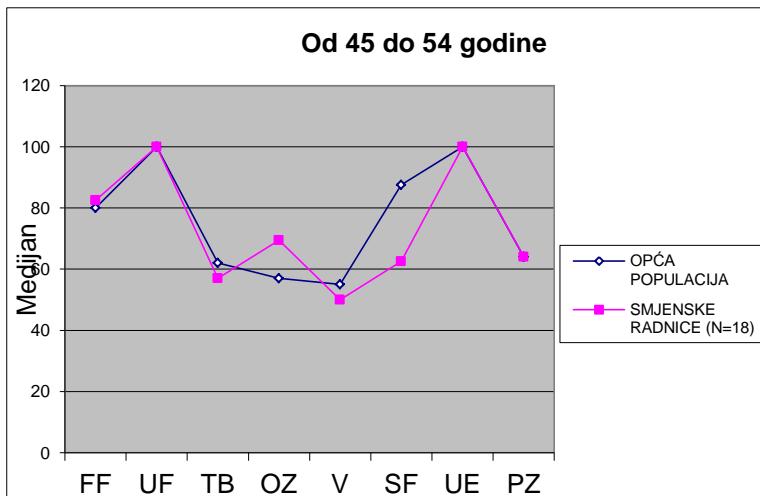
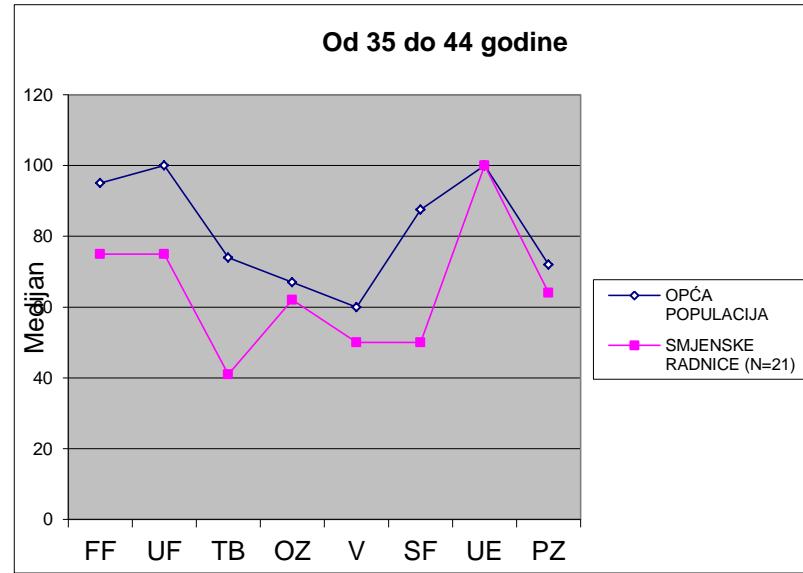
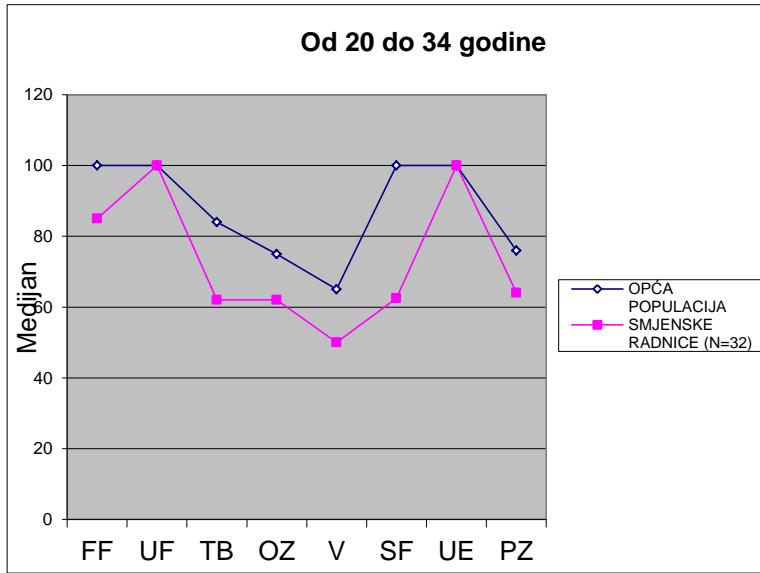

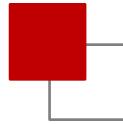
REZULTATI-SMJENSKI RADNICI

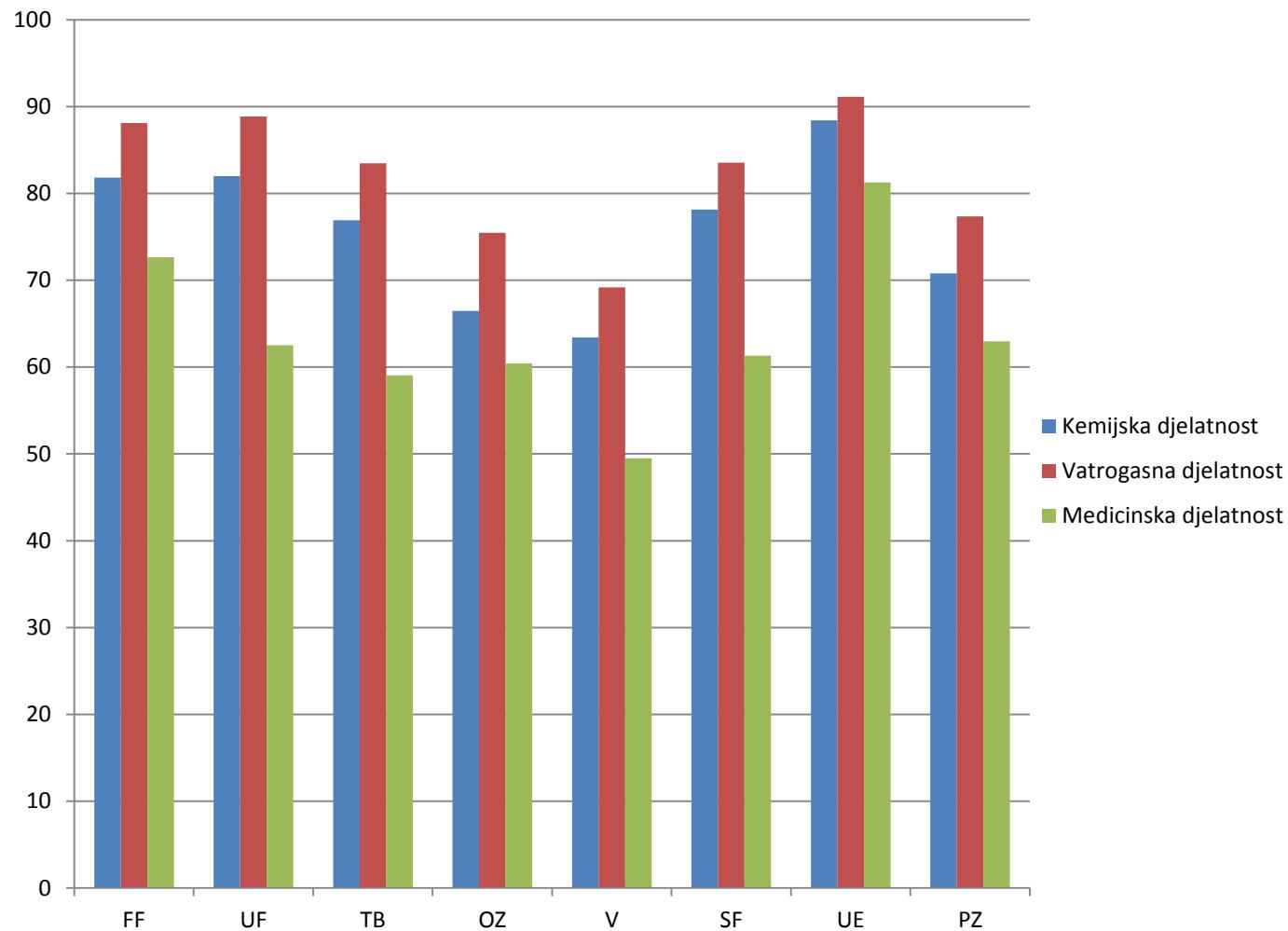

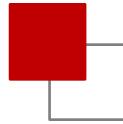
REZULTATI-SMJENSKE RADNICE

USPOREDBA PO DJELATNOSTIMA

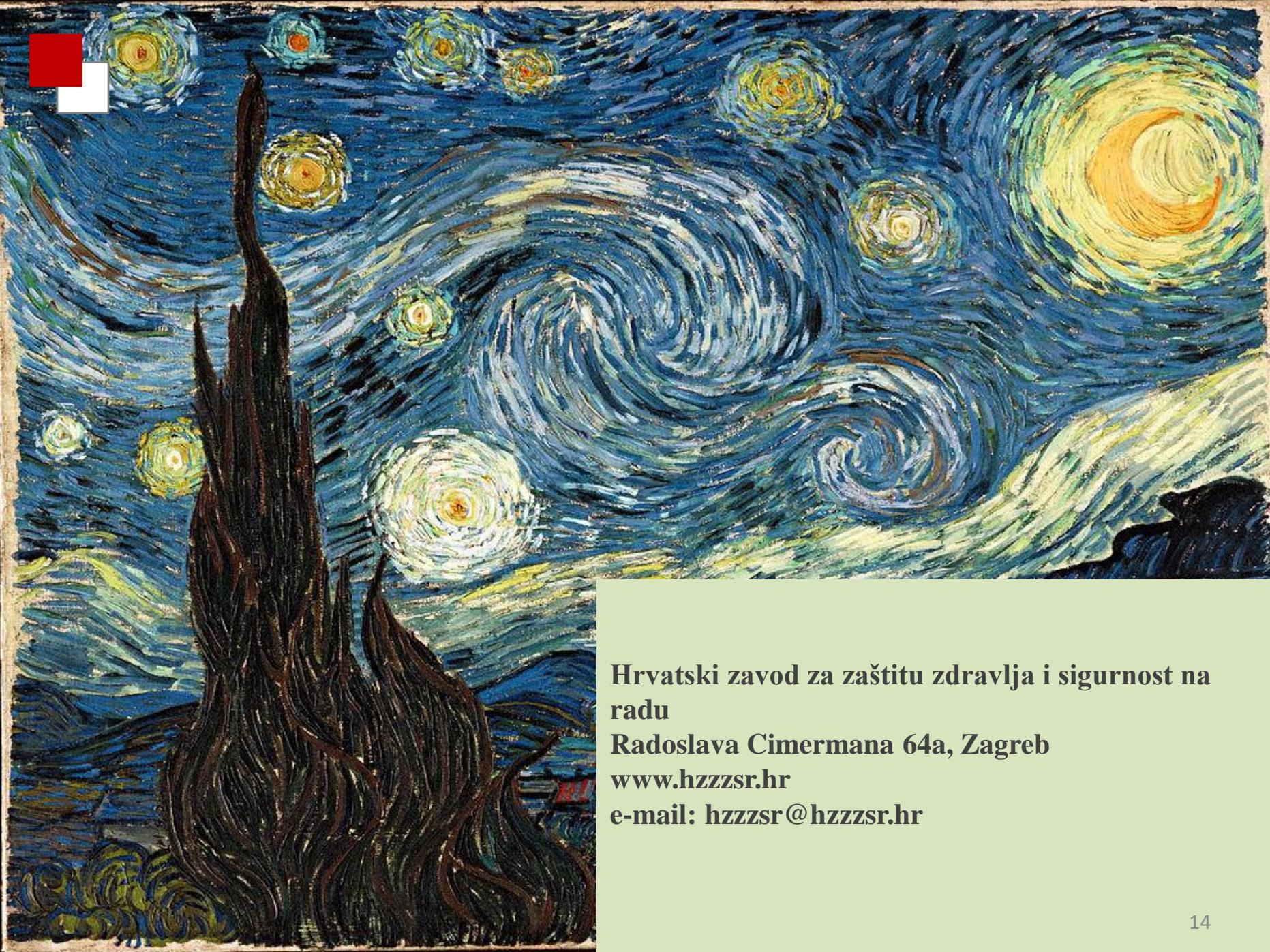

ZAKLJUČAK

- Smjenski radnici procjenjuju svoje zdravlje zadovoljavajućim
- Najnižim procjenjuju dimenziju Općeg zdravlja, a najboljim dimenziju Fizičkog zdravlja
- Žene procjenjuju svoje zdravlje kao lošije u odnosu na muškarce
- Niži rezultat na skali Socijalnog funkcioniranja za skupinu mlađih i starijih muških radnika
- Osjetljivost žena generativne dobi, naročito u skalama Vitalnosti i Tjelesnih bolova
- Smjenski rad- jedan od faktora rizika za zdravlje radnika u kombinaciji sa drugim psihosocijalnim rizicima

**Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na
radu**
Radoslava Cimermana 64a, Zagreb
www.hzzsr.hr
e-mail: hzzsr@hzzsr.hr